

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Sport- en Bewegingseducatie
voltijd

HZ University of Applied Sciences

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Sport- en Bewegingseducatie
voltijd

HZ University of Applied Sciences

CROHO nr. 34059

Hobéon Certificering

Datum

2 juli 2015

Auditpanel

drs. R.B. van der Herberg

drs. J. Verschueren

drs. H. Donkervoort

F.J.J.M. Maes

Secretaris

I.M. Gies Broesterhuizen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	25
6.	AANBEVELINGEN	27
BIJLAGE I	Scoretabel	29
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	31
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	33
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	35
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	39
BIJLAGE VI	Overzicht auditpanel	41

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	HZ University of Applied Sciences
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief d.d. 03-06-2013
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Sport- en Bewegingseducatie ¹
registratienummer croho	34059
domein/sector croho	Gedrag en Maatschappij
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad	Bachelor of Arts
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Leisure en Health
locatie	Vlissingen met faciliteiten in Goes
variant	Voltijd
joint programme	Niet van toepassing
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	22 en 23 april 2015
contactpersoon opleiding	ir. B.J.J. Wattel, Hoofd Dienst Onderwijs & Kwaliteit Bartjan.wattel@hz.nl

¹ Het auditpanel heeft kennis genomen van het voornemen van de opleiding Sport- en Bewegingseducatie om de in het CROHO geregistreerde internationale aanduiding van de opleidingsnaam te willen wijzigen van 'Sports and Movement' in 'Sports and Physical Education'. Deze aanpassing in naamgeving lijkt het auditpanel passend en sluit bovendien aan bij de reeds in het CROHO geregistreerde internationale naamgeving van de twee andere opleidingen Sport- en Bewegingseducatie (aangeboden door Fontys Hogescholen en Hogeschool van Arnhem en Nijmegen).

2. SAMENVATTING

HZ University of Applied Sciences (HZ) biedt sinds 2010 de hbo-bacheloropleiding Sport- en Bewegingseducatie (SBE) in voltijd aan. Nu de opleiding SBE sinds de start in 2010 de eerste volledige onderwijscyclus heeft doorlopen, vindt in 2015 een heroriëntering plaats ten behoeve van de doorontwikkeling van de opleiding. De opleiding leidt studenten op tot sport- en beweegprofessionals die sport en bewegen als middel inzetten voor een actieve vrijetijdsbesteding of om gezondheid te bevorderen. Zij kunnen werkzaam zijn in uiteenlopende functies zoals combinatiefunctionaris, beleidsmedewerker sport, evenementenmanager, sportmanager recreatie, leefstijlprofessional, bewegingscoach of sportgezondheidsconsulent.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De negen eindkwalificaties van de opleiding SBE van HZ zijn ontleend aan het *Internationaal kwalificatieprofiel Sport- en Beweegprofessional* uit 2013. Dit profiel is opgesteld door de drie SBE-opleidingen in Nederland en door de SBE-opleiding van Hogeschool West-Vlaanderen. De eindkwalificaties zijn concreet uitgewerkt naar inhoud, niveau en oriëntatie. De opleiding SBE acteert in het juiste domein en hanteert de juiste titulatuur. Binnen het brede opleidingsprofiel kunnen studenten een eigen accent aanbrengen door de keuze voor de afstudeerrichtingen Leisure of Health. De profilering van HZ als 'De Persoonlijke Hogeschool' komt bij de opleiding SBE tot uiting in de eindkwalificaties *inter- en intrapersoonlijk*. Praktijkgericht onderzoek krijgt een expliciete plaats in de eindkwalificaties. Nu de eerste onderwijscyclus is doorlopen, is het moment aangebroken om de plannen van het onlangs ingestelde lectoraat *De Gezonde Regio* te realiseren.

Hoewel de doelstellingen rond internationalisering nog geen onderdeel uitmaken van de eindkwalificaties, heeft de opleiding voor ogen wat zij daarmee beoogt. In 2015 zal de opleiding haar internationale oriëntatie, als onderdeel van de heroriëntatie versterken.

De opleiding beschikt over een regionaal en landelijk netwerk, dat structureel betrokken is bij het onderhoud van de eindkwalificaties. De opleiding SBE kan nog wel meer nadrukkelijk de toegevoegde waarde van een afgestudeerde SBE'er naar de buitenwereld aangeven en aantonen.

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'voldoende'. De beoogde eindkwalificaties sluiten aan bij het profiel waartoe de opleiding haar studenten wil opleiden. Het auditpanel is daarnaast positief over de keuze die de opleiding maakt voor een breed profiel met twee afstudeerrichtingen. Tegelijkertijd ziet het ruimte voor een nadere toespitsing van het profiel (vb. hoe de opleiding zich verhoudt tot regionale thema's waaronder *De Gezonde Regio*). Het auditpanel vindt het belangrijk dat de opleiding invulling geeft aan een inhoudelijk, onderscheidend profileringsthema. Daarnaast verdient de doelstelling rond internationalisering nog een expliciete plaats in de eindkwalificaties. Binnen het landelijke opleidingsoverleg wordt hier reeds over nagedacht.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

In de *competentiebreekdown* heeft HZ de verbinding tussen de eindkwalificaties en de inhoud van het programma van de opleiding SBE duidelijk zichtbaar gemaakt. Het onderwijsmodel van HZ *Student- en Procesgericht Onderwijs* rust op de pijlers *authentieke beroepssituaties, activeren tot (samen) leren* en *ontwikkeling tot autonome professionals*. Deze elementen krijgen aantoonbaar een plaats in het programma. Het brede profiel met de twee afstudeerrichtingen dient als uitgangspunt voor de inrichting van het programma. De eindkwalificatie *praktijkgericht onderzoek* krijgt een stevige plaats in het programma in de vorm van een onderzoeksleerlijn. De internationale oriëntatie komt in het programma tot uiting door het gebruik van enkele internationale artikelen en casuïstiek. Van het kernteam dat bestaat uit 10 docenten, beschikt 30% over een bachelor- en 70% over een mastergraad. De docenten zijn didactisch en vakinhoudelijk gekwalificeerd en hebben een goede verbinding met het werkveld. Het team kenmerkt zich als deskundig en betrokken.

De moderne sportfaciliteiten in (top)sportcomplex Omnimium in Goes zijn, naast de voorzieningen in Vlissingen, zeker geschikt voor de uitvoering van het programma.

Het auditpanel komt tot het oordeel 'goed'. Het is onder de indruk van de wijze waarop het onderwijsmodel *Student- en Procesgericht Onderwijs* aandacht heeft en vorm krijgt in het programma. De studenten en alumni waarderen de kenmerken van 'De Persoonlijke Hogeschool'. Hoewel de opleiding het aantal keuzemogelijkheden voor de studenten in het programma enigszins kan beperken, vindt het auditpanel het brede onderwijsaanbod positief. De opleiding zet aantoonbaar verbeteringen in (vb. voorlichting over het beroepsperspectief, de communicatie naar studenten en het verlagen van de werkdruk van docenten).

Standaard 3. Toetsing

De opleiding SBE neemt het HZ-toetsbeleid als basis voor haar systeem van toetsing. Studenten krijgen via de cursusbeschrijvingen en de studentenhandleidingen volledig en tijdig inzicht in het toetsen en beoordelen. Onder de centrale examen- en toetscommissie van HZ vallen per academie een dealexamen- en deoltoetscommissie. Het auditpanel vond de toetsen die het heeft ingezien, qua inhoud over het algemeen van het niveau dat in de betreffende studiejaren verwacht wordt van studenten van een hbo-bacheloropleiding.

Het auditpanel vindt het oordeel 'voldoende' zeker op zijn plaats. De opleiding SBE werkt structureel aan de implementatie van het HZ-toetsbeleid en de kwaliteitsverbetering van het toetsen en beoordelen. Het toetssysteem is valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De dealexamencommissie geeft in samenwerking met de deoltoetscommissie in toenemende mate invulling aan haar kwaliteitsborgende rol, zowel pro- als reactief. De opleiding heeft het afstudeerproces op een zorgvuldige en solide wijze ingericht. Het auditpanel vindt het wel belangrijk dat de opleiding haar plannen rond de verdere implementatie van het toetsbeleid en de optimalisatie van het toetssysteem realiseert (o.a. het vier-ogen-principe bij het nakijken van een toets en het integraler toetsen in combinatie met het verminderen van het aantal toetsen).

Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties

De onderdelen die tot het afstuderen behoren, dekken gezamenlijk alle negen eindkwalificaties op afstudeerniveau af. Het auditpanel was positief over het niveau van onderzoek en over het vakinhoudelijke niveau van studenten dat het aantrof in de eindwerken. Het werkveld uitte zich positief over de inhoud en het niveau van SBE-afgestudeerden. Daarnaast waarderen de alumni de kritische en onderzoekende houding en de communicatieve vaardigheden die zij gedurende de opleiding ontwikkelen.

Het auditpanel komt tot het oordeel 'voldoende'. Alle eindwerken die het voorafgaand aan het locatiebezoek bekeek, vond het auditpanel van hbo-bachelorniveau. Het auditpanel geeft de opleiding in overweging dat zij in aansluiting op de profilering meer focus aan kan brengen in de afstudeeronderwerpen. Er is binnen de opleiding bovendien nog ruimte voor het verbeteren van de schrijfvaardigheid van studenten.

Algemene conclusie:

De opleiding SBE werkt door een effectieve aanpak en efficiënte inzet van mensen en middelen continu aan de doorontwikkeling en de kwaliteitsborging van het onderwijs. De zorgvuldige keuzes die zij in haar eerste ontwikkelcyclus maakte, heeft de jonge opleiding naar het oordeel van het auditpanel zondermeer gebracht op het niveau basiskwaliteit. Het auditpanel adviseert de NVAO derhalve de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

Om deze kwaliteit ook in de volgende ontwikkelcyclus vast te houden is het nu tijd om, zoals de opleiding dat in het kader van haar heroriëntatie ook beoogt, nadere invulling te geven aan een onderscheidend profiel dat richting geeft aan de afbakening van het programma en de stroomlijning van het toetsen en beoordelen.

Bovendien dient de opleiding haar plannen te realiseren van het onlangs ingestelde lectoraat en de internationale oriëntatie sterker vorm te geven. De opleiding SBE is zich ervan bewust dat zij nog een aantal uitdagingen voor de boeg heeft.

Den Haag, 2 juli 2015

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

I.M. Gies Broesterhuizen,
secretaris

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een 'Beperkte Opleidingsbeoordeling' van de hbo-bacheloropleiding Sport- en Bewegingseducatie (SBE) van HZ University of Applied Sciences (HZ), die op 22 en 23 april 2015 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage VI voor een toelichting).

Vanaf 1 januari 2015 worden opleidingen in het hoger onderwijs met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)visitatiegroep in een bepaalde periode gevisiteerd. De clusterwijze beoordeling - ook wel *clustervisitatie genoemd* - heeft als doel de scherpste en de kwaliteit van de oordelen te bevorderen. Op de beoordeling van de opleiding SBE is een overgangsregeling van toepassing. Dit betekent, dat de opleiding eerst nog individueel beoordeeld wordt alvorens de opleiding mee gaat in het cluster. De Kritische Reflectie van de opleiding SBE is opgesteld op basis van het nieuwe NVAO-beoordelingskader². Ook het auditpanel heeft voor de beoordeling reeds het nieuwe NVAO-beoordelingskader gebruikt.

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op vier kwaliteitsstandaarden, gegroepeerd naar 'beoogde eindkwalificaties', 'onderwijsleeromgeving', 'toetsing' en 'gerealiseerde eindkwalificaties'.

Positionering van de opleiding SBE binnen de hogeschool

HZ profileert zich als 'De Persoonlijke Hogeschool' en verzorgt een breed aanbod aan opleidingen afgestemd op de kennisbehoefte van de regio en daarbuiten. Zij onderscheidt zich tevens door de focus op het onderzoeksthema *Duurzame Dynamische Delta*. De instelling bestaat uit verschillende profiel- en kernacademies. De opleiding SBE is samen met de opleidingen International Business & Languages (IBL) en Vitaliteitsmanagement en Toerisme (VMT) ondergebracht in de profielacademie genaamd Scaldis. In deze academie komen de bouwstenen (inter-)nationaal ondernemen, kusttoerisme, vitaliteitsmanagement, gezondheid en sport bij elkaar onder de vlag: Coastal business.

Karakteristiek van de opleiding SBE

SBE is een kleinschalige, voltijdse hbo-bacheloropleiding en telt bijna 200 studenten. De theoretische onderwijsactiviteiten vinden met name plaats in Vlissingen. De praktische onderwijsactiviteiten volgen studenten grotendeels in het (top)sportcomplex Omnium in Goes. De opleiding SBE leidt studenten op tot sport- en beweegprofessionals die sport en bewegen als middel inzetten (i) voor een actieve vrijetijdsbesteding of (ii) om de gezondheid van mensen te bevorderen. Binnen het brede opleidingsprofiel specialiseren studenten zich in de afstudeerrichtingen Leisure of Health. Nu de opleiding SBE sinds de start in 2010 de eerste volledige onderwijscyclus heeft doorlopen, vindt in 2015 een heroriëntering plaats ten behoeve van de doorontwikkeling van de opleiding. In het rapport wordt hier nader op ingegaan.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie van de opleiding SBE

In mei 2010 vond de vorige visitatie van de opleiding SBE plaats. De opleiding is toen op basis van de Toets Nieuwe Opleiding³ positief beoordeeld. In juli 2010 besloot de NVAO dit oordeel over te nemen en accreditatie te verlenen aan de nieuwe opleiding. Sindsdien zijn de aandachtspunten die het toenmalige panel naar voren bracht, door de opleiding opgepakt en heeft ze verbeteringen op deze punten doorgevoerd (zie Tabel 1).

---

² Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. 19 december 2014.

³ De Toets Nieuwe Opleiding is 'het keurmerk dat tot uitdrukking brengt dat de kwaliteit van een voorgenomen opleiding door het accreditatieorgaan positief is beoordeeld'.

Aandachtspunten	Verbeteringen
De internationale oriëntatie versterken door verdere samenwerking met de NHTV in Breda en door gebruikmaking van de beschikbare informatie vanuit het netwerk European Network of Sport Science, Education and Employment (ENSSEE).	Als onderdeel van de heroriëntering op de opleiding wil het team dit kalenderjaar bezien hoe nieuwe samenwerking met internationale partners gestalte gaat krijgen t.b.v. student exchange en faculty exchange. Ook moeten de huidige internationale contacten beter geformaliseerd worden. Voorts speelt binnen het LOO op dit moment een discussie omtrent de internationale oriëntatie.
Het panel meent dat de studiehandleidingen nog beter toegankelijk kunnen worden gemaakt.	Ten tijde van de voorgaande audit waren de studiehandleidingen erg formeel en weinig gericht op de student. Per cursus heeft HZ nu een synopsis (ontwikkelinstrument voor de docent) en een studiehandleiding ontwikkeld, waarin duidelijk wordt aan welke competenties studenten werken op welk niveau. Door studenten en docenten aangereikte verbeterpunten van een cursus benoemt SBE in de synopsis die de opleiding jaarlijks herziet.
De borging van de kwaliteit van de stages vormt nog een punt van aandacht.	De opleiding borgt de kwaliteit van de stages thans met behulp van duidelijke criteria voor de stageplaats en de praktijkbegeleider, goede stagehandleidingen en heldere beoordelingsformulieren. Alvorens de stage aanvangt, wordt het door de student opgestelde Plan van Aanpak goedgekeurd door de stagecoördinator. Tijdens de stage bezoekt de stagedocent minimaal één keer de stageplaats. Naast het Plan van Aanpak bestaat de beoordeling van de stage uit een stageverslag (inclusief urenstaat) en een werkplekassessment (zie Standaarden 2 en 4). Bij de beoordeling is het vier-ogenprincipe van toepassing.
Het panel vraagt aandacht voor een niveautest voor andere talen dan Engels en meer tijd voor taalvaardigheid (bv. Duits, Frans en Spaans).	Duits, Frans en Spaans hebben geen plaats in het opleidingsprogramma. Ook de beheersing van de Engelse taal is thans geen onderdeel van het opleidingsprogramma. Wel wordt binnen verschillende cursussen gebruik gemaakt van Engelstalige artikelen. In voorbereiding op de minor in het buitenland kan een student in de vrije ruimte een cursus volgen om de taalvaardigheid te verbeteren van de desbetreffende taal. Diverse studenten maken van deze gelegenheid gebruik. De afgelopen vier jaar is prioriteit gegeven aan het ontwikkelen en onderhouden van de inhoudelijke leerlijnen en de onderzoeksleerlijn, mede ingegeven door de wens vanuit het beroepenveld. Bij de heroriëntatie op de opleiding die dit kalenderjaar plaatsvindt, beziet SBE of en hoe beheersing van de Engelse taal een plaats kan krijgen in het opleidingsprogramma.
De opleiding ontving de aanbeveling 'Geef de onderzoekscomponent meer inhoud'.	In 2011 is de door HZ geformuleerde onderzoekscompetentie toegevoegd aan de eindkwalificaties van de opleiding SBE. Op basis daarvan is een onderzoeksleerlijn uiteengezet in het programma. Daarnaast gaf de opleiding SBE in 2013 het Mulier Instituut de opdracht om richting te geven aan de eigen onderzoeksagenda en het verder positioneren van onderzoek binnen het curriculum (zie Standaarden 1 en 2).

Tabel 1 – Doorgevoerde verbeteringen na vorige audit in 2010

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Inhoud eindkwalificaties

In 2007 is door de eerste landelijke aanbieders van de hbo-bacheloropleiding Sport- en Bewegingseducatie (SBE), te weten: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en Fontys Hogescholen, het opleidingsprofiel *Sport- en Bewegingprofessional* opgesteld. Dit profiel was mede gebaseerd op het landelijke beroepsprofiel *Sportmanager* en het landelijke kwalificatieprofiel *Sportmanager*. Het opleidingsprofiel van de opleiding SBE van HZ University of Applied Sciences (HZ) dat vanaf de start van de opleiding bestond uit zeven eindkwalificaties, is hiervan afgeleid.

In 2013 voerde het landelijke SBE-platform, waarin de SBE-opleidingen van HZ, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Fontys Hogescholen en Hogeschool West-Vlaanderen zitting hebben, een benchmark uit naar de verschillende verwante opleidingsprofielen. Op basis daarvan hebben de opleidingen gezamenlijke uitgangspunten waaronder eindkwalificaties en beroepstaken geformuleerd in het *Internationaal kwalificatieprofiel Sport- en Bewegingprofessional*. Het auditpanel stelt vast dat HZ het opleidingsprofiel van SBE mede naar aanleiding van deze landelijke exercitie heeft herzien. Het profiel bestaat nu uit negen eindkwalificaties (zie Bijlage II – Opleidingsspecifieke eindkwalificaties). Ten opzichte van het profiel uit 2010 zijn de eindkwalificaties (i) *beleidsontwikkeling en –advisering* en (ii) *praktijkgericht onderzoek* toegevoegd. Gelet op de eindkwalificaties, acteert de opleiding in het juiste domein en hanteert de juiste titulatuur. In onderstaande tabel volgt een korte beschrijving van een beginnend beroepsbeoefenaar SBE.

Omschrijving: Beginnend beroepsbeoefenaar

Een afgestudeerd Sport- en Bewegingprofessional is in staat om mensen middels sport en bewegen tot een gezonde leefstijl en participatie aan te zetten. De student leert voor verschillende doelgroepen in uiteenlopende contexten (buurt, instelling, vrije tijd, bedrijven, sportverenigingen, zorg, openbare ruimten etc.) een passend sport- en beweegaanbod te bieden/te ontwikkelen om deze doelgroepen aan het sporten en/of bewegen te krijgen (ofwel leren te sporten en/of te bewegen c.q. sport- en bewegingseducatie). Hij is bovendien in staat om het management, het beleid en de uitvoering van sport- en bewegingsactiviteiten met elkaar te verbinden.

Tabel 2 – Korte beschrijving beginnend beroepsbeoefenaar SBE

Profilering

De opleiding SBE presenteert zich met een breed profiel, waarbij zij insteekt op de vrijetijdssector, de welzijnssector en de gezondheidszorg. De opleiding zet sport en bewegen als middel in (i) voor een zinvolle vrijetijdsbesteding door het ontwikkelen van activiteitenprogramma's en sportparticipatie en (ii) om gezondheid te bevorderen door interventies, beïnvloeding en begeleiding.

Hiermee voldoet de opleiding aan de maatschappelijke vraag om kennisontwikkeling op het gebied van een gezonde leefstijl en preventie. Binnen het brede profiel kunnen studenten van de opleiding SBE van HZ een eigen accent aanbrengen door de keuze voor een afstudeerrichting: Leisure of Health.

Het auditpanel heeft waardering voor de keuze die de opleiding maakt, om zich binnen het brede vakgebied specifiek op bovenstaande afstudeerrichtingen te richten. Tegelijkertijd ontstond bij het auditpanel tijdens verschillende gesprekken het beeld, dat de keuze voor dit profiel in aansluiting bij de regionale thema's/ontwikkelingen nog niet volledig is uitgekristalliseerd. De opleiding SBE is nog niet in staat om haar unieke studiepropositie te benutten en onder één thema te vermarkten. De verschillende bouwstenen/thema's vanuit HZ, de Scaldis Academie en het nieuwe lectoraat *De Gezonde Regio* behoeven daartoe nog een passende vertaling naar een echt inhoudelijk, onderscheidend profileringsthema voor de opleiding SBE (zie H6 – Aanbevelingen). Dit thema kan dan tevens als sturingsmechanisme dienen voor het aanbrengen van (nog) meer focus in de onderwijsleeromgeving en in het toetsen en beoordelen (zie Standaarden 2 en 4).

Een ander kenmerk van de opleiding SBE is de profilering van HZ als 'De Persoonlijke Hogeschool'. Deze profilering werkt via het onderwijsmodel *Student- en Procesgericht Onderwijs* door in de opleiding (zie Standaard 2). Dit model heeft als doel SBE-studenten op te leiden die effectief op de toenemende complexiteit en veranderingen in het werkveld kunnen anticiperen. Dit vraagt om beroepsbeoefenaren die een ondernemende en onderzoekende houding hebben (o.a. kritisch denken, reflecteren en analyseren, het via meerdere oplossingsmogelijkheden tot oordeelsvorming kunnen komen en kunnen samenwerken). Deze aspecten komen tot uiting in de eindkwalificaties *inter- en intrapersoonlijk*.

Naar de mening van de werkveldvertegenwoordigers die het auditpanel sprak, zijn een ondernemende en onderzoekende houding essentieel voor afgestudeerde SBE'ers. Het dynamische werkveld, waarin de sport- en beweegprofessional terecht komt, is breed en nog sterk in ontwikkeling. Door de onbekendheid van het beroep in (een deel van) dit werkveld⁴, zal een beginnend beroepsbeoefenaar zijn toegevoegde waarde en specifieke deskundigheid de komende jaren telkens aan moeten tonen. Ook de opleiding SBE heeft hier een nadrukkelijke rol in. Deze rol lijkt, zo vindt het auditpanel, nog wat beperkt (zie H6 – Aanbevelingen).

Praktijkgericht onderzoek

Het auditpanel stelt vast dat praktijkgericht onderzoek bij de opleiding SBE van HZ evenals in het herijkte landelijke opleidingsprofiel van de SBE-opleidingen, een expliciete plaats krijgt in de eindkwalificaties. De opleiding SBE baseert de negende eindkwalificatie *praktijkgericht onderzoek* in haar opleidingsprofiel op de door HZ geformuleerde onderzoekscompetentie. De eindkwalificatie is uitgewerkt in dertig kwaliteitsindicatoren voor het opzetten, uitvoeren en rapporteren van onderzoek. Bij het oplossen van complexe vraagstukken uit de praktijk en/of bij het maken van beroepsproducten zetten studenten hun onderzoekend vermogen in om tot een eindwerk te komen. Het doen van onderzoek is bij de opleiding SBE geen doel op zich (zie Standaard 2).

De opleiding SBE heeft het Mulier Instituut⁵ in 2013 de opdracht gegeven tot het onderzoeken van de vraag en het aanbod van sport- en beweegactiviteiten in Zeeland, het richting geven aan de onderzoeksagenda van de opleiding SBE en het verder positioneren van onderzoek binnen het curriculum (zie Standaard 2). Het rapport dat daaruit voortkwam en de eerste plannen die zijn ontstaan tijdens de oprichting van het lectoraat *De Gezonde Regio* geven volgens het auditpanel relevante input aan de heroriëntering van de opleiding.

⁴ De sport- en beweegprofessional/leefstijlcoach is op dit moment nog geen gecertificeerd beroep. Het landelijke overleg maakt zich hier sterk voor.

⁵ Het Mulier Instituut is een onafhankelijke en landelijk opererende stichting, die de sociaal-wetenschappelijke kennisontwikkeling en beleidseffectiviteit op het terrein van sport bevordert.

Internationale oriëntatie

De eindkwalificaties van de opleiding SBE hebben een (beperkt) internationaal referentiekader, doordat de SBE-opleidingen in Nederland gezamenlijke uitgangspunten formuleerden met de opleiding SBE van Hogeschool West-Vlaanderen. De opleiding SBE vindt het belangrijk dat studenten tijdens hun studie in aanraking komen met internationale aspecten van het beroep sport- en beweegprofessional (zie Standaard 2). Deze doelstelling krijgt vooralsnog geen expliciete plaats in de eindkwalificaties van de opleiding SBE, waardoor deze nog niet volledig richtinggevend is voor het curriculum en voor het toetsen en beoordelen. Op dit moment wordt binnen het landelijk opleidingsoverleg nagedacht hoe de opleidingen internationalisering beter vorm kunnen geven in de eindkwalificaties. Het auditpanel beveelt de opleiding SBE dan ook aan om haar doelstelling(en) rond internationalisering, in het verlengde van de landelijke afspraken, in haar eindkwalificaties op te nemen.

De opleiding SBE wil haar internationale oriëntatie, als onderdeel van de heroriëntatie in 2015, versterken. Zij is voornemens om de huidige internationale contacten beter te formaliseren en wil daarnaast een nauwe samenwerking met internationale partners aangaan om studenten- en docentenuitwisseling, deskundigheidsbevordering en onderwijsuitwisseling (video-conferentie) meer structureel tot stand te brengen. Het auditpanel steunt dit voornemen van de opleiding. Van studenten verwacht de opleiding immers ook dat zij (internationale) contacten en samenwerkingsverbanden kunnen initiëren en onderhouden.

Oriëntatie en Niveau eindkwalificaties

In het *Internationaal kwalificatieprofiel Sport- en Beweegprofessional* is verantwoord hoe de eindkwalificaties qua niveau zijn afgestemd op de kenmerken van een startend beroepsbeoefenaar op hbo-bachelorniveau (de hbo-kernkwalificaties) en de Dublin Descriptoren⁶. Doordat het opleidingsprofiel van de opleiding SBE van HZ van deze eindkwalificaties is afgeleid, sluiten de eindkwalificaties van de opleiding SBE aan bij de algemene, internationaal geaccepteerde beschrijving van de kwalificaties van een hbo-bachelorstudent. In een door HZ ontwikkeld kader toont de opleiding SBE daarnaast de koppeling aan tussen haar eindkwalificaties en de Dublin Descriptoren. In onderstaande tabel volgt een voorbeeld van die uitwerking.

Competentie	Afstudeerniveau
Kennis en inzicht	Een student heeft voldoende breedte, diepgang en inzicht ten aanzien van kennis van sport, bewegen en gezondheid (duurzame actieve gezonde leefstijl).
Toepassen kennis en inzicht, vaardigheden	Een student maakt juiste inschatting van de mogelijkheden die veranderingen (trends en ontwikkelingen) bieden voor innovaties op terrein van sport, bewegen en gezondheid (leefstijlbeïnvloeding).
Oordeelsvorming	Een student is in staat een visie te ontwikkelen rekening houdend met specifieke, sociaal maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten.

Tabel 3 – Voorbeeld uitwerking Dublin Descriptoren

Studenten ontwikkelen zich gedurende de opleiding van propedeuse- via hoofdfase- naar afstudeerniveau: *Een beginnend beroepsbeoefenaar is zelfstandig, sturend en vernieuwend ten aanzien van alle competenties in complexe beroepssituaties in het werkveld van de gekozen differentiatie*. De afgestudeerde SBE'er is in staat om zelfstandig en op innovatieve wijze te opereren binnen een eigen opgezet bedrijf, een grotere organisatie, of een leidinggevende functie te bekleden binnen een organisatie of bedrijf.

⁶ In Europees verband zijn indicatoren voor het bachelorniveau gedefinieerd, te weten de Dublin Descriptoren.

De opleiding SBE heeft duidelijk voor ogen waartoe zij haar studenten opleidt en welke plaats zij innemen in het brede werkveld (zie Standaard 4). In het landelijke profiel zijn werkvelden beschreven, waarin een beginnende sport- en beweegprofessional terecht kan komen, zoals georganiseerde/buitenschoolse sport, overheid, onderwijs, gezondheidszorg en welzijnsorganisaties en bedrijfsleven. Binnen deze organisaties vervullen sport- en beweegprofessionals verschillende functies zoals combinatiefunctionaris, beleidsmedewerker sport, evenementenmanager, sportmanager recreatie, leefstijlprofessional, bewegingscoach of sportgezondheidsconsulent.

Onderhoud eindkwalificaties

Door actieve deelname aan het landelijk overleg van SBE-opleidingen (LOO-SBE) is de opleiding SBE van HZ nauw betrokken bij het ontwikkelen en actualiseren van de eindkwalificaties. Daarnaast participeert de opleiding in het landelijk overleg van teamleiders van de opleidingen Sport & Bewegen, Sportmanagement en de SBE-opleidingen (SBM6), het landelijk overleg SG van opleidingen die zich richten op Sport & Gezondheid en het HSO-overleg. Binnen deze landelijke overleggen spelen op dit moment bijvoorbeeld discussies over het ontwikkelen van een gemeenschappelijke stam met afstudeerprofielen en regionale verschillen en over de internationale oriëntatie van de opleidingen.

Het auditpanel constateert op basis van de gesprekken en de documentatie, dat de opleiding de eindkwalificaties en het programma ook structureel bespreekt met het eigen werkveld. Dit gebeurt op strategisch niveau via de Strategisch Adviesraad (SAR) die viermaal per jaar bijeenkomt. In deze raad hebben drie academies van de NHTV naast de Scaldis Academie van HZ zitting. Op tactisch/operationeel niveau stemt de opleiding SBE tweemaal per jaar af met haar eigen beroepenveldcommissie (BVC). Het auditpanel kan zich voorstellen dat SBE de samenstelling van haar commissies heroverweegt met de vraag of die volledig representatief zijn voor het brede werkveld van sport en bewegen. De SAR heeft bijvoorbeeld een open vacature voor een sportorganisatie en er is volgens de werkveldvertegenwoordigers nog plaats voor een welzijns- en/of zorginstelling in de BVC.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt tot het oordeel 'voldoende', omdat de beoogde eindkwalificaties, die afgestudeerden moeten bereiken, aansluiten bij het profiel waartoe de opleiding haar studenten wil opleiden. De eindkwalificaties van de opleiding SBE hebben een (inter)nationaal referentiekader en ze zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet vormgegeven en actueel. Het auditpanel vindt het een sterk punt dat de SBE-opleidingen in Nederland gezamenlijke uitgangspunten formuleerden met de SBE-opleiding van Hogeschool West-Vlaanderen. Praktijkgericht onderzoek is expliciet opgenomen in de eindkwalificaties van de opleiding SBE. Bovendien beschikt de opleiding over een regionaal en landelijk netwerk, waarvan de vertegenwoordigers structureel betrokken zijn bij de validatie van de inhoud, het niveau en de actualiteit van de eindkwalificaties.

Ondanks dat het auditpanel positief is over de keuze die de opleiding SBE maakt voor een breed profiel met twee afstudeerrichtingen, ziet het niettemin ruimte voor een nadere toespitsing van het profiel. De keuze voor een inhoudelijk, onderscheidend thema dat aansluit bij de regio, is onder meer essentieel voor het creëren van meer focus in de onderwijsleeromgeving en in het toetsstelsel. Gelet op de bouwstenen die de opleiding daarvoor reeds beschikbaar heeft, gaat het auditpanel er vanuit dat de opleiding hier het komende jaar invulling aan geeft. Daarnaast verdient de doelstelling rond internationalisering nog een expliciete plaats in de eindkwalificaties. Het auditpanel vindt dit belangrijk, maar thans minder van invloed op het positieve oordeel. De opleiding heeft namelijk voor ogen wat zij met dit thema beoogt en is voornemens de internationale oriëntatie in 2015 te versterken. Nu de eerste onderwijscyclus is doorlopen, is ook het moment aangebroken om de plannen van het onlangs ingestelde lectoraat *De Gezonde Regio* te realiseren.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Koppeling eindkwalificaties

In het document *Competentiebreakdown* heeft HZ de verbinding tussen de eindkwalificaties en de inhoud van het programma van de opleiding SBE duidelijk zichtbaar gemaakt. Elke eindkwalificatie is onder meer vertaald naar deeltaken met bijbehorende kennis, vaardigheden en persoonskenmerken. Daarnaast zijn de competenties uitgewerkt in het propedeuseniveau (eind 1e leerjaar), het hoofdfase-niveau (2e, 3e leerjaar) en het afstudeerniveau (eind 4e leerjaar). Het document *Dekkingsmatrix* maakt voor ieder semester inzichtelijk welke competenties en bijbehorende deeltaken studenten binnen welke cursussen afronden en op welk niveau. Deze matrix toont de horizontale en verticale samenhang tussen competenties en cursussen aan.

Het curriculum van de opleiding SBE bestaat uit cursussen, waarvan de omvang beschreven is in de *Uitvoeringsregeling van het Onderwijs- en Examenreglement*. Per cursus zijn de deeltaken uitgewerkt naar leerdoelen met bijbehorende beoordelingscriteria. Deze uitwerking wordt zichtbaar in het onderwijsontwikkelinstrument van HZ, genaamd *synopsis*. Dit instrument komt de samenhang, transparantie en borging van het onderwijs ten goede. In het voorjaar 2015 wordt de *synopsis* in digitale vorm geïmplementeerd. Dat maakt de samenhang in het programma voor studenten nog sneller en beter inzichtelijk. Daarnaast is voor de studenten van de opleiding SBE voor iedere cursus een *studentenhandleiding* ontwikkeld.

De Persoonlijke Hogeschool

Passend bij HZ als 'De Persoonlijke Hogeschool' is het competentiegerichte onderwijs onder meer gericht op de student, zijn ontwikkeling tot beginnend beroepsbeoefenaar en het ontplooiën van zijn talenten en op het proces van leren, zodat de student zich ook na zijn studie blijft ontwikkelen (zie Standaard 1). De drie pijlers van het onderwijsmodel *Student- en Procesgericht Onderwijs* krijgen steeds nadrukkelijker vorm in het programma (zie de voorbeelden in onderstaande tabel). Daarbij hanteert de opleiding een passende variatie aan werkvormen (bv. theorie- en werkcolleges, practica, zelfstudie, groepsopdrachten, intervisie, reflectie en projecten). Studenten van de opleiding SBE komen in een 'nieuwe wereld van studeren', waarbij de praktijk en real-life casuïstiek vanaf de eerste studiedag een plaats hebben in het programma. De opleiding SBE werkt thans aan de implementatie van het 'voorbereidend feedbackmodel'⁷ om studenten actief aan het werk te krijgen en te houden. Een mooie ontwikkeling, zo vindt het auditpanel.

⁷ Doel van het 'voorbereidend feedbackmodel' is om het leren op school en thuis om te draaien, zodat studenten thuis de theorie tot zich nemen en de lessen optimaal benutten voor het bespreken van de zelfstudieopdrachten en het geven van feedback. Vanaf begin 2016 zal dit model in werking treden.

Pijlers van het Student- en Procesgericht Onderwijs

1. *Authentieke beroepssituaties*: Studenten voeren een voor het werkveld representatieve set van beroepstaken en beroepsproducten uit (bv. organisatie van een kleinschalig sportief evenement, het ontwikkelen van een sport- en beweegaanbod voor de Nationale Sportweek en bedrijfsbezoeken).
2. *Activeren tot (samen) leren*: De opleiding besteedt expliciete aandacht aan de academische en sociale integratie (bv. het in groepen bedenken van een innovatief concept, een introductie- en outdoorexkursie en Ardennenkamp), de opleiding hanteert activerende werkvormen (bv. een adviesopdracht van een sportvereniging) en het geven en verwerken van feedback is verweven in het onderwijs.
3. *Ontwikkeling tot autonome professionals*: De opleiding daagt de studenten uit om een onderzoekende en ondernemende houding te ontwikkelen over het (toekomstig) beroep en de persoonlijke ontwikkeling.

Tabel 4 – Voorbeelden uitwerking drie pijlers *Student- en Procesgericht Onderwijs*

De studenten en alumni die het auditpanel sprak, herkennen en waarderen de kenmerken van 'De Persoonlijke Hogeschool'. De kleinschaligheid van HZ was naast de reisafstand voor studenten een reden om voor de hogeschool en de opleiding te kiezen. De opleiding SBE maakt deze belofte gedurende de studie ook waar. Het vormt een uitgangspunt bij de inrichting van de faciliteiten zoals een eigen vleugel per academie, een kapstok in de centrale hal waar alle studenten hun jas ophangen en alleen collegezalen indien nodig, maar dan wel van beperkte omvang. Bovendien krijgt het vorm bij de inrichting van het programma. Studenten en alumni zijn bijvoorbeeld positief over de (individuele) begeleiding en betrokkenheid van docenten. De leden van de opleidingscommissie ervaren dat de opleiding SBE iets doet met hun opmerkingen. Daarnaast waarderen de werkveldvertegenwoordigers die het auditpanel sprak, de relatie tussen de opleiding en de stage- en leerbedrijven.

Inhoud en Vormgeving programma

Het auditpanel constateert dat het brede profiel met de twee afstudeerrichtingen als uitgangspunt dient voor de inrichting van het programma. In de eerste twee studiejaar volgen de studenten een gemeenschappelijk programma gericht op sporttechnische en agogische kennis voor de bewegingsdeskundige, commerciële en management vaardigheden en vaardigheden op het gebied van ondernemerschap. De student komt in aanraking met de beweegbehoeften van doelgroepen in uiteenlopende contexten en leert management, beleid en uitvoering met elkaar te verbinden. Vanaf het derde studiejaar kiezen studenten een afstudeerrichting. De afstudeerrichting *Leisure* legt een accent op (bedrijfs)management en richt zich op vrijetijdsbesteding bij, op en aan het water en de kust. De afstudeerrichting *Health* heeft met een accent op agogie aandacht voor het behalen van gezondheidswinst in een sterk vergrijzende regio.

Het programma bestaat uit een major- (210 EC) en een minordeel (30 EC)⁸ en is opgebouwd uit zes leerlijnen: Health, Leisure, Management, Didactiek, Onderzoek en Studieloopbaanbegeleiding (SLC). Naast de afstudeerstage in het vierde jaar, bevat het programma per afstudeerrichting een beroepsoriënterende stage in het tweede studiejaar en een lintstage in het derde studiejaar. In het programma is tevens ruimte voor twee individuele keuzecursussen in het kader van de persoonlijke ontwikkeling (VCC). Iedere student heeft een studieloopbaancoach die de studievoortgang, de te maken studiekeuzes en de persoonlijke ontwikkeling via groepslessen en individuele gesprekken ondersteunt.

Het auditpanel kan zich voorstellen dat de opleiding de veelheid aan keuzes in het programma (waaronder de verschillende type stages) vanwege het in de hand houden daarvan, in aansluiting bij het profiel enigszins kan beperken (zie H6 – Aanbevelingen). Tegelijkertijd vindt het auditpanel het brede onderwijsaanbod en de keuzes die de studenten hierin kunnen maken, een sterk punt.

⁸ De Scaldis Academie biedt voor studenten van de opleiding SBE naast verschillende hogeschoolbrede minoren drie verdiepende minoren aan, te weten *Lifestyles at the Coast* (Engelstalig), *Coastal Tourism* en *Buitenlandstage SBE*.

Ook de studenten en alumni waarderen deze grote keuzevrijheid in het programma. Aan deze keuzevrijheid zit echter ook een keerzijde. Enkele studenten vinden het lastig om een keuze te maken en niet elke student heeft een duidelijk beeld bij het beroepsperspectief. Ook voor alumni is dit herkenbaar. De opleiding SBE heeft concrete plannen om veranderingen in de in het studiejaar 2014-2015 geïntroduceerde SLC-leerlijn aan te brengen. Zij zal onder andere jaarlijks een voorlichtingsbijeenkomst over de afstudeerrichtingen in het tweede studiejaar organiseren en tijdens de cursussen explicieter aandacht hebben voor de studiemogelijkheden in vervolgonderwijs en over de beroepsmogelijkheden na de opleiding.

Internationalisering

De internationale oriëntatie van de opleiding SBE komt in het programma tot uiting door het gebruik van enkele internationale artikelen (bv. bij het vak *Duurzame Levensstijlverandering* jaar 2 of bij het vak *Health 1* in jaar 3) en casuïstiek (bv. bij het vak *Aqua Leisure* jaar 2 of bij het vak *Imagineering* jaar 2). Daarnaast kiest een paar SBE-studenten voor de minor *Study Abroad* (o.a. Zuid-Azië, Oceanië en Zuid-Afrika). De literatuurlijst bevat een beperkte hoeveelheid Engelstalige literatuur. Bij de heroriëntatie op de opleiding die in 2015 plaatsvindt, beziet de opleiding SBE of en hoe de beheersing van de Engelse taal in woord en/of geschrift een plaats moet krijgen in het programma. De afgelopen vier jaar is prioriteit gegeven aan het ontwikkelen en onderhouden van de inhoudelijke leerlijnen en de onderzoeksleerlijn.

Praktijkgericht onderzoek

De opleiding SBE heeft de eindkwalificatie *praktijkgericht onderzoek* uiteengezet in een stevige, in het curriculum verankerde onderzoeksleerlijn. De lijn bestaat naast het afstuderen uit de onderwijseenheden *Deskresearch en Kwalitatief onderzoek* (jaar 1, 5 EC), *Onderzoeksmethoden* (jaren 2 en 3, 5 EC), *Schriftelijke communicatie en Voorbereiding afstuderen* (jaar 4, 5 EC). Het auditpanel vindt het een mooi streven van de afstudeercoördinator dat 'een onderzoekende houding in de genen moet gaan zitten'. Om dit te bewerkstelligen is volgens het auditpanel ook een taak weggelegd voor de docenten. Zij dienen praktijkgericht onderzoek - op een vergelijkbare wijze zoals zij het ontwikkelen van een ondernemende houding in het programma vormgeven - te integreren in hun lessen. Praktijkgericht onderzoek moet voor studenten een vanzelfsprekendheid worden in plaats van dat zij het zien als een verplichting. Het ontwikkelen van deze houding is voor studenten van de opleiding SBE ook essentieel, omdat zij hun weg moeten vinden en creëren in het dynamische werkveld van Sport en Bewegen (zie Standaard 1).

Door de focus op het vormgeven van de eerste onderwijscyclus had de opleiding SBE minder aandacht voor het ontwikkelen van een duidelijk onderzoeksprogramma (i) dat tegemoet komt aan de ontwikkeling van een expertisecentrum op het gebied van sporten en bewegen aan de kust en (ii) dat inhoudelijk mede richting geeft aan de onderzoeksleerlijn. Het door het Mulier Instituut uitgevoerde onderzoek (zie Standaard 1) geeft onder meer richting aan het verder positioneren van onderzoek binnen het curriculum. Verschillende ontwikkelingen komen nu samen, zo geven de betrokkenen bij het onlangs ingestelde lectoraat *De Gezonde Regio* aan. Deze bieden een solide basis om de opleiding SBE door te ontwikkelen en meer focus aan te brengen (zie Standaarden 1 en 4).

Docenten

Van het kernteam dat bestaat uit 10 docenten, beschikt 30% over een bachelor- en 70% over een mastergraad. Hiermee voldoet het team aan de HZ-target dat 70% van de medewerkers in 2016 een master heeft afgerond. Om in datzelfde jaar te kunnen voldoen aan de doelstelling dat 10% van het docententeam gepromoveerd is, moet de opleiding nog stappen zetten. Geen van de kerndocenten heeft op dit moment een PhD. Naast het kernteam heeft de opleiding een vaste pool van inleendocenten die lessen verzorgen bij de opleiding en/of betrokken zijn bij onderzoek binnen de Scaldis Academie. Docenten hebben een onderwijsbevoegdheid of bezitten een pedagogische aantekening (PDA).

De vakinhoudelijke bekwaamheid blijkt uit de cv's van de docenten. Er is een goede afstemming van en variatie aan kennisgebieden binnen het docententeam. Het team heeft tevens een sterke relatie met de beroepspraktijk, doordat docenten in diverse netwerken participeren en (internationale) congressen bezoeken. Dit wordt versterkt door de positie van de beroepspraktijk in het curriculum: gedurende de hele studie voeren studenten opdrachten uit in de beroepspraktijk waarbij zij bezocht worden door een docent. De opleiding zet regelmatig gastdocenten in. Daarnaast constateert het auditpanel dat de docenten hun deskundigheid actueel houden. De opleiding SBE volgt, conform het personeelsbeleid van de hogeschool, een vaste beoordelingscyclus met plannings- functionerings- en beoordelingsgesprekken. Zij legt afspraken vast in een Persoonlijk Ontwikkelingsplan. In het strategisch personeelsplan uit 2015 van de opleiding SBE is voor het gehele team de gevolgde en te volgen scholing inzichtelijk gemaakt. In onderstaande tabel volgen enkele voorbeelden.

Voorbeelden van deskundigheidsbevordering
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Op de jaarlijkse tweedaagse komen alle SBE-docenten uit Nederland en België samen om onder andere te spreken over de inhoud en vormgeving van het programma en om het eindniveau te kalibreren. ▪ Voorbeelden van in-company trainingen waaraan docenten deelnamen zijn de cursus Onderzoeksvaardigheden, de cursus Studiekeuzegesprek en de cursus Studieloopbaancoach. Andere voorbeelden van recente bijscholingen zijn de cursus toetsbeleid door ICLON, de cursus Cambridge Engels en de cursus pedagogisch didactische aantekening door UvA. ▪ Nieuwe docenten zonder bevoegdheid volgen een interne cursus voor de PDA. Docenten met een korte/tijdelijke aanstelling volgen een verkorte PDA-training. ▪ De leden van de examencommissie hebben allen een training gevolgd om zich voor te bereiden op hun nieuwe taak en rol. ▪ Examinatoren zijn in het najaar van 2012 bijgeschoold op het gebied van het toetsbeleid en -kwaliteit. In het studiejaar 2014-2015 behaalt de eerste lichting HZ-docenten de Seniorekwalificatie Examinator (SKE). HZ verzorgt deze cursus in samenwerking met het CITO. In navolging van deze eerste lichting zullen vanaf september 2015 de eerste HZ-docenten getraind worden in de Basiskwalificatie Examinator (BKE), waaronder één examinator die verbonden is aan de opleiding SBE. Daarna volgt een nieuwe lichting SKE'ers en BKE'ers. Zo breidt het aantal gecertificeerden zich steeds verder uit. ▪ In mei 2015 worden alle examinatoren van de opleiding SBE aanvullend getraind in het beoordelen van portfolio's.

Tabel 5 – Voorbeelden deskundigheidsbevordering docententeam SBE

Ondanks het lage ziekteverzuim van <3% leiden externe factoren, hoge ambities en het kleine docententeam ertoe dat de docenten binnen de opleiding SBE werkdruk ervaren. De oorzaken zijn onder meer geen transparantie in taken, een jong docententeam met enig personeelsverloop, de ontwikkeling van het nieuwe programma, balans aanbrengen in het hanteren van de hogeschoolkaders en de eigen ontwikkelruimte van de docent en de hoeveelheid toetsen binnen de opleiding. Hogeschoolbreed evenals op academieniveau zijn verschillende maatregelen getroffen. Uit de auditgesprekken blijkt dat op opleidingsniveau ook concrete acties zijn ondernomen. De opleiding beschikt nu over een transparante Excelsheet met docenttaken en werkt aan het efficiënter organiseren van de stagebegeleiding, het verminderen van de hoeveelheid toetsen en het beter afstemmen van de toetsen op de studiebelasting.

Het auditpanel vindt de kwaliteit (vb. inhoudsdeskundigheid en didactische vaardigheden) en de betrokkenheid van het docententeam net als studenten en alumni (zie paragraaf 'De Persoonlijke Hogeschool') sterke punten. Dit wordt bevestigd door de evaluatieresultaten van de eigen cursusevaluaties en van de Nationale Studenten Enquête (NSE). Binnen het team is volgens de studenten en de alumni nog ruimte voor een eenduidige en tijdige communicatie naar de studenten. Een maatregel die de opleiding SBE bijvoorbeeld heeft getroffen is het maken van afspraken ten aanzien van een vaste reactietermijn op e-mail en invoertermijn van resultaten. De studenten gaven tijdens het locatiebezoek aan dat zij thans een betere communicatie van docenten ervaren. Een verdere verbetering is volgens hen nog mogelijk in de afstemming van docenten die binnen dezelfde en in verschillende onderwijseenheden lesgeven.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De theoretische onderwijsactiviteiten vinden grotendeels plaats in Vlissingen. Studenten maken gebruik van de moderne studiefaciliteiten van HZ zoals de mediatheek, studentenwerkplekken, leslokalen en ICT-voorzieningen (bv. Wifi). De mediatheek beschikt over actuele vakliteratuur en tijdschriften die relevant zijn voor de opleiding SBE, zo constateert het auditpanel tijdens de rondleiding. Alle studenten en medewerkers van HZ zijn automatisch lid van de Zeeuwse Bibliotheek en hebben daarmee toegang tot vele (digitale) bronnen. In de NSE beoordelen SBE-studenten de faciliteiten met een 3,6 op een vijfpuntsschaal.

De praktische onderwijsactiviteiten volgen studenten vooral in Goes en soms in Vlissingen (o.a. de fitnessmogelijkheden van Fitland Vlissingen). Het auditpanel stelt op basis van een bezoek aan de voorzieningen in Goes vast, dat de opleiding SBE beschikt over uitstekende sportfaciliteiten in het (top)sportcomplex Omnium: vier sporthallen, het zwembad, buitensportvoorzieningen en een tweetal theorielokalen. Het complex is tevens een thuisbasis voor veel sportverenigingen en de mbo-sportopleiding CIOS Goes-Breda. Het is uiterst positief over de wijze waarop de opleiding SBE het onderwijs in Goes heeft vormgegeven. Na elk theoriegedeelte volgt een praktijkgedeelte, waarin studenten het geleerde direct kunnen toepassen. HZ streeft er daarbij naar dat studenten op een dag niet op en neer hoeven te reizen van Vlissingen naar Goes en vice versa.

De opleiding SBE treft aantoonbaar verbetermaatregelen voor de optimalisatie van de processen rondom roostering en de kleine verbetermogelijkheden die studenten waarnemen tijdens de theorie- en werkcolleges in Goes (o.a. het geluid vanuit sporthal, de kwaliteit van de internetverbinding en het aantal stopcontacten en werkplekken). Zij onderzoekt thans of zij een nevenvestiging in/rondom het sportcomplex Omnium kan starten (bv. door een etage bovenop het CIOS-gebouw te bouwen), waardoor zij alle onderwijsactiviteiten uit het eerste en tweede leerjaar kan aanbieden in Goes. Deze ontwikkeling maakt het ook mogelijk om een doorlopende leerlijn te ontwikkelen tussen het mbo en het hbo. SBE bezint zich momenteel op de vraag of en hoe gestalte te geven aan een doorlopende leerlijn en inventariseert daartoe de wensen vanuit het beroepenveld.

Studieresultaten zijn voor studenten na invoering onmiddellijk inzichtelijk via Infonet. Daarnaast informeert HZ studenten via een sms-bericht over hun resultaten. Sinds 2014 kunnen studenten en docenten in de nieuwe portal van HZ (My.HZ.nl) een gepersonaliseerd dashboard bouwen met apps naar keuze (bv. roostering of reservering van audiovisuele apparatuur). De pilot *Social Media* zorgt voor de optimalisatie van het onderwijs door een betere onderwijskundige en didactische integratie van digitaal leren en schept daarnaast kansen om digitale media intensiever in te zetten bij toetsing (bv. coachende begeleiding of authentiek bewijsmateriaal in het portfolio tijdens de stages). Het auditpanel vindt dit mooie, toekomstgerichte ontwikkelingen.

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het auditpanel komt tot het oordeel 'goed'. Het auditpanel is onder de indruk van de wijze waarop het onderwijsmodel *Student- en Procesgericht Onderwijs* aandacht heeft en vorm krijgt in het programma. De studenten en alumni herkennen en waarderen de kenmerken van 'De Persoonlijke Hogeschool'. Het auditpanel is zeer positief over de real-life casuïstiek, de activerende didactiek en de wisselwerking tussen het theorie- en praktijkonderwijs op de leslocatie Goes. De eindkwalificatie *praktijkgericht onderzoek* krijgt in de vorm van een onderzoeksleerlijn een stevige plaats in het programma. Bovendien is in het programma aandacht voor internationalisering. Het auditpanel kenmerkt het docententeam evenals studenten en alumni dat doen, als deskundig en betrokken. Zij zijn didactisch en vakinhoudelijk gekwalificeerd en hebben een goede verbinding met het werkveld. De moderne

(top)sportfaciliteiten in Goes zijn, naast de voorzieningen in Vlissingen zeker geschikt voor de uitvoering van het programma.

Hoewel het auditpanel zich kan voorstellen dat de opleiding het aantal keuzemogelijkheden in het programma enigszins beperkt, vindt het de grote variëteit aan keuzes die studenten hierin kunnen maken positief. Het heeft er daarnaast begrip voor dat de opleiding SBE in de eerste onderwijscyclus vooral aandacht had voor de ontwikkeling van een stevige onderwijsleeromgeving. Het moment is nu aangebroken om (i) het praktijkgericht onderzoek dusdanig in het programma te integreren, dat een onderzoekende houding een automatisme voor studenten wordt, (ii) de plannen van het onlangs ingestelde lectoraat in de praktijk te brengen en (iii) de plaats van internationalisering in het programma te herijken. Ook heeft de opleiding aantoonbaar verbeteringen ingezet (vb. voorlichting over het beroepsperspectief, de communicatie naar studenten en het verlagen van de werkdruk van docenten). Het auditpanel vindt deze punten beperkt van invloed op zijn oordeel, vanwege de aandacht voor het neerzetten van een stevige onderwijsleeromgeving in de eerste onderwijscyclus.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Toetssysteem

De opleiding SBE neemt het HZ-toetsbeleid uit 2012 als basis voor haar systeem van toetsing. Voor de implementatie van het toetsbeleid stelde de Scaldis Academie in 2013 een implementatieplan op. Het totale toetsprogramma van de opleiding SBE (zie Standaard 2 'dekkingsmatrix'), het toetsplan per cursus en de toetsmatrijzen tonen aan dat de opleiding haar toetsen afleidt van de beoogde eindkwalificaties (zie Standaard 1). Het auditpanel stelt vast dat de studenten, via het toetsplan dat is opgenomen in de cursusbeschrijving op Infonet en in de studentenhandleiding van de betreffende cursus, per toets volledig en tijdig inzicht hebben in de competenties/leerdoelen waarop de opleiding hen beoordeelt, de toetsvormen, de beoordelingscriteria, het aantal studiepunten, de omvang en de aard van de feedback, de herkansingsmogelijkheden en het moment van toetsen. In de eigen evaluaties en in de NSE beoordelen studenten de aansluiting van de toets op de cursusinhoud en het toetsen en het beoordelen met voldoende.

Het toetsprogramma is zodanig opgebouwd, dat het gedurende de leerjaren een representatieve set van beroepstaken en beroepsproducten op het juiste niveau toetst. De opleiding SBE hanteert een variatie aan toetsvormen, waarbij studenten diverse, aan competenties gelieerde beroepsproducten uitwerken. Voor alle toetsonderdelen stelt de opleiding beoordelingsprotocollen en nakijkmodellen op.

Het HZ-toetsbeleid is grotendeels in de praktijk gebracht. Komend studiejaar werkt de opleiding SBE aan de verdere implementatie van het toetsbeleid en de optimalisatie van het toetssysteem. Zo is zij onder andere voornemens om het vier-ogen-principe te hanteren bij het nakijken van een toets, het aantal toetsen te verminderen mede met het doel om de werkdruk van docenten te verlagen (zie Standaard 2) en een betere spreiding van deadlines van de verslagen en de projecten en de toetsmomenten te bewerkstelligen.

Oordeel toetsen

Het auditpanel heeft verschillende toetsen (bv. van de vakken Functionele Trainingsleer, Projectmanagement, Aqua Leisure, Financieel Management, Sportmanagement, Organiseren en Management) en de daarbij behorende bijlagen zoals toetsplannen en -matrijzen ingezien. Het vond de toetsen over het algemeen qua inhoud van het niveau dat in de betreffende studiejaar verwacht wordt van studenten van een hbo-bacheloropleiding. Het auditpanel zag enkele mooie voorbeelden van praktijkgerichte toetsen. Het auditpanel neemt ook een grote variëteit in toetsen waar. Bij een aantal toetsen vond het auditpanel dat nog teveel aandacht uitging naar het reproduceren van in plaats van naar het toepassen van kennis. Hierin ligt naar de mening van het auditpanel een verbeterpunt. Bovendien ziet het auditpanel nog ruimte voor verbetering in de schrijfvaardigheid ofwel in het zakelijk schrijven van de studenten (zie Standaard 4).

Kwaliteitsborging

Centraal in het proces van toetsen en beoordelen staat de borging van kwaliteit. Dit toont de opleiding onder meer met onderstaande voorbeelden aan. Het auditpanel waardeert dat binnen de academie ruimte is voor een goed gesprek over de kwaliteitsborging van het toetsstelsel.

Voorbeelden van kwaliteitsborgende mechanismen

- De borging van toetsontwerp en beoordeling vindt plaats via intercollegiale consultatie. Na ontwikkeling én afname van een toets wordt deze inhoudelijk gecheckt door een collega. Deze legt zijn bevindingen vast in een controledocument.
- De examinatoren komen iedere maand bijeen om te spreken over de toetsresultaten en de studentresultaten. Tijdens dit overleg worden kwalitatieve aspecten rondom het toetsen besproken, zoals de bindend studieadviezen.
- Vanaf het moment waarop de eerste lichte studenten afstudeerde, besteedt de opleiding veel aandacht aan de kalibratie van het eindniveau met collega-instellingen. Dit doet zij (i) tijdens de landelijke tweedaagse waarop SBE-docenten uit Nederland en België samenkomen, (ii) via het uitwisselen van de onderzoeksscripties en de bijbehorende beoordelingsprotocollen met andere SBE-opleidingen en de Hogeschool West-Vlaanderen en (iii) via het aanschuiven als toehoorder bij de afstudeerpresentatie bij collega-instellingen en vice versa.
- Bij het vaststellen van het eindniveau is er een strikte scheiding tussen begeleiden en beoordelen en is er sprake van het vier- en soms zes-ogenprincipe bij het beoordelen van de toets.

Tabel 6 – Voorbeelden van kwaliteitsborgende mechanismen SBE

Examencommissie

Onder de centrale examen- en toetscommissie van HZ vallen per academie een dealexamen- (DEX) en deelttoetscommissie (DTC). Het auditpanel stelt vast dat deze commissies waar de opleiding SBE onder valt, hun kwaliteitsbewakende en adviserende rol ten aanzien van het toetsen en beoordelen op een gedegen wijze uitvoeren. Zij komende circa tien keer per jaar bijeen. De DEX wijst examinatoren aan op basis van een vooraf vastgesteld profiel en is onder meer betrokken bij de kwaliteitsborging van het proces van afstuderen. De DTC werkt onder verantwoordelijkheid van de DEX. De DTC controleert iedere periode of steekproefsgewijze beoordeling van toetsen van de opleiding SBE door docenten plaatsvindt, voordat ze zijn afgenomen. Zij beoordeelt ook zelf een aantal toetsen. De rollen van de deelcommissies zijn duidelijk vastgelegd in een reglement. De opleiding heeft vanwege de kleinschaligheid van het team en de daarbij behorende 'vele-petten-problematiek', bewust gekozen voor een extern voorzitter van de DEX. Deze voorzitter vormt samen met de voorzitters van de andere dealexamencommissies van HZ de centrale examencommissie.

Tijdens het auditgesprek formuleerden de leden van de deelcommissies een mooie ontwikkelingsagenda voor het komende studiejaar. Zij gaan samen met de opleiding SBE aan de slag met de steekproefsgewijze beoordeling van afgenomen toetsen, het integreren van toetsen in combinatie met het toetsen van grotere eenheden, de verdere kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen van beroepsproducten en werkplekassessments, het behalen van Basis Kwalificatie Examineren (BKE) en Senior Kwalificatie Examineren (SKE) door de docenten en mogelijk ook het jaarlijks zelf beoordelen van enkele eindwerken. Het auditpanel wees de commissies erop dat de nieuwe keuzes ten aanzien van het onderwijsmodel SPO (zie Standaard 2) ook gevolgen hebben voor het toetsen en beoordelen. Competentiegericht onderwijs vergt bijvoorbeeld een ander soort toetsen: meer integratief, toetsing in de vorm van assessments, minder reproductie en meer toepasbare kennis in de toetsen. De commissies doen er verstandig aan om het onderwijskundig beleid en het toetsbeleid alvast dichterbij elkaar te brengen.

Het afstudeerprogramma

In het voorjaar van 2014 studeerden de eerste studenten van de opleiding SBE af. Het afstuderen heeft voor de opleiding SBE een omvang van 65 EC. De student toont met zes verschillende onderdelen/toetsvormen zijn beroepsbekwaamheid aan (zie Tabel 7).

Onderdeel afstuderen		Omschrijving
1	Onderzoeksstage (semester 8, 30 EC)	De opleiding toetst de onderzoekscompetentie tijdens de onderzoeksstage. De afstudeer-/onderzoekscriptie dient te voldoen aan een dertigtal hogeschoolbrede criteria. De eindbeoordeling gebeurt door de bedrijfsbegeleider (in adviserende zin) en twee examinatoren van de opleiding die niet betrokken zijn bij de begeleiding van het afstudeeronderzoek. Bij het behalen van een cijfer tussen de vijf en de zes wordt een derde examinerator betrokken. <i>Eindkwalificatie(s): Praktijkgericht onderzoek.</i>
2	Competentiestage (semester 7, 15 EC)	Een groot deel van de opleidingsspecifieke competenties toetst de opleiding SBE binnen de competentiestage door het portfolio, waarbij de student acht beroepsproducten voorlegt met per beroepsproduct twee ondersteunende bewijsmaterialen. Voor iedere deeltaak vult de student bovendien een STARRT-formulier in, waarmee hij aantoont dat de activiteiten om de competentie te behalen zijn uitgevoerd. Alle competenties dienen ten minste met een zes te worden beoordeeld. De eindbeoordeling vindt plaats door de begeleider en een onafhankelijk examinerator via een mondeling assessment. <i>Eindkwalificatie(s): Inter- en Intrapersoonlijk, Organiseren & Managen, Innoveren & Ondernemen.</i>
3	Sportconsulent (semester 6, 5 EC)	In de cursus Sportconsulent werkt de student aan een reële praktijkcasus van de combinatiefunctionarissen van de gemeente Middelburg. De toetsing bestaat uit een mondelinge toets, een observatie, een casustoets en een verslag. <i>Eindkwalificatie(s): Netwerken & Verbinden, Beleidsontwikkeling & Advisering.</i>
4	Health 1 + Leisure 1 (semester 6, 5 EC)	<ul style="list-style-type: none"> In Health 1 verzorgt de student een presentatie over een aandoening en opgesteld trainingsbegeleidingschema voor een cliënt. Tevens neemt de student deel aan twee overalltoetsen. In Leisure 1 ontvangt de student van het NOC-NSF (fictief) de opdracht tot het schrijven van een onderzoeksvoorstel over het meten van het effect van de Nationale Sportweek. Tevens neemt de student deel aan twee overalltoetsen en schrijft hij een verslag. <i>Eindkwalificatie(s): Vakdidactisch competent, Innoveren & Ondernemen.</i>
5	Health 2 + Leisure 2 (semester 6, 2.5 EC)	<ul style="list-style-type: none"> In Health 2 werkt de student aan een case, waarbij het doel is om een cliënt een motorische vaardigheid aan te leren. Hiervoor schetst de student de beginsituatie, zet diverse testvormen uiteen (onderbouwd met literatuur) en hij presenteert dit aan en bediscussieert dit met medestudenten. Daarnaast voert de student een observatieopdracht uit, waarbij hij drie professionals uit de beroepspraktijk interviewt over motorisch leren. Tot slot neemt de student deel aan een overalltoets. In Leisure 2 doorloopt de student het proces van klantgericht organiseren. Daarvoor kijkt de student naar de strategie, dienstverleningsmodellen en procesmodellen teneinde een verbetering in te kunnen zetten. De student presenteert het resultaat en legt dit vast in een verslag. Tot slot neemt de student deel aan een overalltoets. <i>Eindkwalificatie(s): Vakdidactisch competent (en bij Health 2 ook Innoveren & Ondernemen).</i>
6	Lintstage Health + Leisure (semester 6, 7.5 EC)	Op basis van de kwaliteit en inhoud van de uitgevoerde werkzaamheden en opgeleverde beroepsproducten brengt de begeleider op de stageplaats via een Werkplekassessment (WPA) voor iedere competentie een advies uit door middel van een vijfpuntschaal. Dit advies is voor de stagedocent input voor de eindbeoordeling over alle competenties van de studenten. <i>Eindkwalificatie(s): Agogisch competent, Organisatie & Managen.</i>

Tabel 7 – Beschrijving van de onderdelen in het afstudeerdossier

Het auditpanel vindt het positief dat HZ, onder meer in gesprek met de docenten van de opleiding SBE, werkt aan de doorontwikkeling van het beoordelingsformulier afstuderen. Het huidige beoordelingsformulier is doorwrocht en uitgebreid. De aandacht zou volgens het auditpanel uit moeten gaan naar het verminderen van het aantal kwaliteitsindicatoren en het stellen van een aantal voorwaardelijke eisen aan het eindwerk (o.a. in zekere mate correcte spelling en grammatica, eisen aan het format/de structuur, volledigheid afstudeerdossier) alvorens examinatoren het eindwerk beoordelen. Een aantal van deze aspecten maakt thans nog onderdeel uit van het beoordelen zelf.

Dit staat los van het feit dat het auditpanel, op een enkele uitzondering na, heeft waargenomen dat de examinatoren hun oordeel transparant vastleggen op het beoordelingsformulier. Wel ziet het auditpanel ruimte voor verbetering ten aanzien van de inzichtelijkheid van het beoordelen van (het proces van de) herkansingen. Ook kan het auditpanel zich voorstellen dat de opleiding rubrics⁹ opneemt in het beoordelingsformulier.

Bovendien overweegt de opleiding – in het kader van werkdrukverlaging (zie Standaard 2) - om één in plaats van twee onafhankelijke beoordelaars in te zetten naast de begeleider tijdens het afstuderen. De opleiding maakt hierin een zorgvuldige afweging die niet ten koste zal gaan van een onafhankelijke beoordeling, zo blijkt uit de auditgesprekken.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel vindt het oordeel 'voldoende' zeker van toepassing. Sinds het studiejaar 2013-2014 werkt de opleiding SBE structureel aan de implementatie van het HZ-toetsbeleid en de kwaliteitsverbetering van het toetsen en beoordelen. De resultaten zijn reeds voor het auditpanel zichtbaar. Door aan te sluiten bij het hogeschoolbeleid beschikt de opleiding SBE thans over een gedegen systeem van toetsen en beoordelen. Het toetsysteem is valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De DEX geeft in samenwerking met de DTC in toenemende mate invulling aan haar kwaliteitsborgende rol, zowel pro- als reactief. De opleiding heeft het afstudeerproces op een zorgvuldige en solide wijze ingericht.

De opleiding is goed op weg en heeft duidelijk voor ogen hoe zij de verdere implementatie van het toetsbeleid en de optimalisatie van het toetsysteem gaat realiseren. Het auditpanel vindt het belangrijk dat de opleiding het komende studiejaar aan de slag gaat met onder meer het hanteren van het vier-ogen-principe bij het nakijken van toetsen en het integraler toetsen in combinatie met het verminderen van het aantal toetsen.

---

⁹ Rubrics zijn beoordelingsportretten, waarin de vaardigheden van een student worden beoordeeld aan de hand van een aantal criteria. Voor elke criterium zijn een aantal niveaus gedefinieerd, variërend van goed tot onvoldoende. Per niveau is exact beschreven in welke mate aan het criterium voldaan is.

4.4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Gerealiseerd eindniveau

Oordeel auditpanel

Uit de afstudeermatrix blijkt dat de onderdelen die tot het afstuderen behoren (zie Standaard 3), gezamenlijk alle negen eindkwalificaties op afstudeerniveau (zie Standaard 1) afdekken.

Voor aanvang van het locatiebezoek ontving het auditpanel van de opleiding SBE een lijst met de afstudeerdossiers van de afgelopen twee jaar. Daaruit heeft het auditpanel willekeurig van vijftien afgestudeerden de afstudeerdossiers met binnen elke afstudeerrichting een variatie in het eindcijfer van het eindwerk *Onderzoeksstage* gekozen (zie Bijlage V - Lijst geraadpleegde documenten). Bij de beoordeling van het afstudeerdossier richtte het auditpanel zich, vanwege het grote aantal studiepunten (zie Standaard 3), vooral op het eindwerk *Onderzoeksstage* en daarnaast ook op de eindwerken *Competentiestage* en *Sportconsulent*. Het auditpanel was positief over het niveau van onderzoek en over het vakinhoudelijke niveau van studenten dat het aantrof in de eindwerken. Alle eindwerken overziend, beoordeelde het auditpanel deze, met een voldoende. Het vond de eindwerken relevant voor de praktijk en herkende daarin bij alle studenten het hbo-bachelorniveau. De variantie aan oordelen die de examinatoren voor de kwaliteitsverschillen in de eindwerken gaven, weerspiegelden de oordelen van het auditpanel. In een enkel geval kwam het auditpanel tot een iets lager of hoger oordeel. Het auditpanel constateert dat de opleiding over het algemeen reëel en consistent beoordeelt. Het is bovendien positief over de duidelijke richtlijnen die de opleiding voor het palet aan eindwerken hanteert.

Daarnaast is het auditpanel positief over de wijze waarop de opleiding SBE samen met de andere SBE-opleidingen inzet op de kalibratie van het eindniveau (zie Standaard 3). Waar het afgelopen jaar vooral aandacht was voor de kalibratie van de onderzoekscompetentie, gaat de focus komend studiejaar ook uit naar de kalibratie van de beroepscompetenties. Het auditpanel vindt dit een goede ontwikkeling.

Hoewel het auditpanel begrip heeft voor de vrijheid die de opleiding SBE haar studenten wil geven in hun keuze voor een afstudeeronderwerp, is het auditpanel tegelijkertijd van mening dat de opleiding in aansluiting bij het profiel (zie Standaard 1) meer focus aan kan brengen in de afstudeeronderwerpen (zie H6 – Aanbevelingen). De studenten zouden zich bovendien in de eindwerken meer kunnen richten op actuele en innovatieve vraagstukken vanuit de praktijk. Hierdoor neemt de toegevoegde waarde voor het (regionale) werkveld verder toe. Net als in de door het auditpanel bestudeerde toetsen (zie Standaard 3), ziet het auditpanel ook in de eindwerken ruimte voor verbetering in het niveau van zakelijk schrijven van de studenten.

Het functioneren (tijdens en) na de opleiding

Uit een eerste inventarisatie onder de leden van de beroepenveldcommissie door de opleiding SBE bleek, dat het werkveld zich positief uitte over de inhoud en het niveau van SBE-afgestudeerden. Eenzelfde beeld hebben de afstudeerbegeleiders die gedurende de afstudeerfase contact onderhouden met de afstudeerbegeleiders uit de beroepspraktijk.

De werkveldvertegenwoordigers gaven tijdens het auditgesprek aan: *"De kracht van afgestudeerden SBE'ers zit erin dat zij in staat zijn om sport- en bewegingsbeleid te vertalen naar de praktijk en tegelijkertijd ook sport- en bewegingsprogramma's zelf te ontwikkelen en uit te voeren. Sport- en beweegprofessionals hebben een toegevoegde waarde; zij fungeren als verbinder/spin-in-het-web van en kunnen een multidisciplinaire samenwerking creëren voor de verschillende stakeholders in het brede werkveld van sport en bewegen (o.a. zorgprofessionals, fysiotherapeuten en andere specialisten). Daar waar de reguliere zorg ophoudt, gaan SBE'ers aan de slag."* Daarbij moet de opleiding SBE erop letten dat zij geen duizendpoten opleidt. Ook het werkveld kan zich voorstellen dat de opleiding meer focus aanbrengt (zie Standaard 1).

Eind studiejaar 2013-2014 betrad de eerste lichterij alumni de arbeidsmarkt. De resultaten van het eerste alumni-onderzoek in februari 2015 laten zien dat de afgestudeerden over het algemeen tevreden zijn over de voorbereiding op de beroepspraktijk. Van de dertien respondenten studeren vijf respondenten door en hebben vijf respondenten werk gevonden dat aansluit bij de opleiding. De alumni die het auditpanel sprak, waarden de kritische en onderzoekende houding en de communicatieve vaardigheden die zij gedurende de opleiding ontwikkelen. In mei/juni 2015 zal de eerste alumnidag plaatsvinden. Het auditpanel steunt de opleiding in het opzetten van een alumni-netwerk.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt tot het oordeel 'voldoende'. De onderdelen die tot het afstuderen behoren, dekken gezamenlijk alle negen eindkwalificaties op afstudeerniveau af. Het auditpanel beoordeelde de afstudeerdossiers en daarmee de behaalde eindkwalificaties met een voldoende. Het auditpanel was positief over het niveau van onderzoek en van de vakinhoud. De variantie aan oordelen die de examinatoren voor de kwaliteitsverschillen in de eindwerken gaven, weerspiegelden de oordelen van het auditpanel. Zowel het werkveld als de alumni uitten zich positief over het niveau van afstuderen en over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk.

Het auditpanel vindt het belangrijk dat de opleiding SBE in aansluiting op de profilering meer sturing geeft aan (het verminderen van de variëteit van) de afstudeeronderwerpen. Het vindt dit thans minder van invloed op zijn oordeel, omdat de studenten met de eindwerken in het afstudeerdossier het hbo-bachelorniveau aantonen. Tevens kan de opleiding de studenten ook meer uitdagen en sturen in de keuze voor actuele en innovatieve vraagstukken die zeer relevant zijn voor het (regionale) werkveld. Tot slot vindt het auditpanel de schrijfvaardigheid van studenten een verbeterpunt.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel heeft waargenomen dat de opleiding SBE door een effectieve aanpak en efficiënte inzet van mensen en middelen, continu werkt aan de doorontwikkeling en de kwaliteitsborging van het onderwijs. Het auditpanel is onder de indruk van de wijze waarop het onderwijsmodel *Student- en Procesgericht Onderwijs* aandacht heeft en vormt krijgt in het programma. De studenten en alumni waarderen de kenmerken van 'De Persoonlijke Hogeschool'. De zorgvuldige keuzes die de opleiding in haar eerste ontwikkelcyclus maakte en de prioriteiten die de opleiding daarbij stelde, heeft haar naar het oordeel van het auditpanel zondermeer gebracht op het niveau basiskwaliteit. Zeker gelet op de ontwikkelingsfase, waarin de jonge opleiding zich bevindt.

Het is nu tijd om, zoals de opleiding dat in het kader van haar heroriëntatie ook beoogt, ontwikkelcapaciteit vrij te maken en haar profiel te onderscheiden van andere SBE-opleidingen in Nederland door de keuze voor een inhoudelijk speerpunt. De opleiding kan daarbij preciezer dan nu het geval, formuleren hoe zij zich verhoudt tot regionale thema's zoals *De Gezonde Regio* (o.a. specifieke kusttoerisme en de bevolkingssamenstelling). Daarnaast dient de opleiding (i) een nadere invulling te geven aan het onlangs ingestelde lectoraat, (ii) de internationale oriëntatie sterker vorm te geven, (iii) de concrete plannen ten aanzien van de verdere implementatie van het toetsen en beoordelen te realiseren en (iv) meer focus aan te brengen in de afstudeeronderwerpen. De opleiding SBE is zich ervan bewust dat zij nog een aantal uitdagingen heeft voor de toekomst. Het is volgens het auditpanel nodig dat de opleiding deze uitdagingen aangaat, om de huidige kwaliteit ook in een volgende ontwikkelfase vast te houden en/of te verbeteren.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel met het oordeel 'goed' voor Standaard 2 en 'voldoende' voor de Standaarden 1, 3 en 4, voor de opleiding als geheel tot het oordeel 'voldoende'. Het adviseert de NVAO dan ook de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

Het auditpanel beveelt de opleiding SBE aan om de door hem tijdens de visitatie benoemde verbeterpunten mee te nemen tijdens de heroriëntatie in 2015. Specifieke aandacht mag volgens het auditpanel uitgaan naar de keuze voor een onderscheidend profiel en het vinden van een balans in het bieden van vrije ruimte aan studenten en het aanbrengen van focus in de stage en het afstuderen.

Onderscheidend profiel

De keuze voor het brede profiel met de twee afstudeerrichtingen in aansluiting bij de regionale thema's/ontwikkelingen is nog niet volledig uitgekristalliseerd. De opleiding SBE zou haar unieke studiepropositie beter kunnen benutten en in één thema kunnen vermarkten.

De verschillende bouwstenen (bv. het HZ-onderzoeksthema *Duurzame Dynamische Delta*, het speerpunt van de Scaldis Academie *Coastal business* en het daarvan afgeleide thema van het nieuwe lectoraat *De Gezonde Regio*) behoeven daartoe nog een bij de opleiding SBE passende vertaling naar een eigen profileringsthema. Met dit thema als fundament/ondergrond kan de opleiding SBE zich, zoals ook beoogd met de heroriëntatie, doorontwikkelen.

De keuze voor en het uitdragen van een onderscheidend profiel naar alle stakeholders is ook noodzakelijk. Zeker in het kader van de demografische krimp die in 2017 in Zeeland verwacht wordt. Met een echt uniek profiel zou de opleiding, nog sterker dan nu het geval, ook studenten van buiten de regio kunnen aantrekken. Het verplaatsen van de eerste twee studiejaar naar Goes en het eventueel ontwikkelen van een doorlopende leerlijn tussen het mbo en het hbo kunnen tevens voor een stevige basis voor een continue instroom zorgen.

Daarnaast beveelt het auditpanel de opleiding aan nauwer contact te onderhouden met en zich nadrukkelijker te laten gelden in het (regionale) werkveld met als doel het vergroten van de bekendheid van het beroep in (een deel van) het werkveld en het aantonen van de toegevoegde waarde en de specifieke deskundigheid van de sport- en beweegprofessionals naast de reeds bestaande beroepen. Daartoe zou de opleiding bijvoorbeeld strategische allianties aan kunnen gaan in de regio en in kunnen zetten op een structurele samenwerking in de driehoek onderwijs, overheid en bedrijfsleven. Het aangaan van strategische samenwerking met stage- en leerbedrijven behoort ook tot de mogelijkheden.

Het auditpanel ziet in het bovenstaande ook een belangrijke rol weggelegd voor het onlangs ingestelde lectoraat. Daarnaast kunnen de Strategisch Adviesraad en de beroepenveldcommissie hierin een rol van betekenis spelen.

Balans vrije ruimte en focus

De opleiding SBE zou - in het verlengde van de keuzes voor een onderscheidend profiel - een balans aan kunnen brengen (i) in de vrije ruimte die zij haar studenten wil geven in het programma (o.a. de stages) en in de keuze van onderwerpen bij het afstuderen en (ii) in de focus die zij wil/moet aanbrengen. Het (blijven) bedienen van al deze keuzemogelijkheden wringt met de aanwezige expertise en mogelijkheden van het kleine docententeam en het opzetten van een meer longitudinale kennisontwikkeling binnen de opleiding SBE. Het auditpanel kan zich in dat kader voorstellen dat het nieuwe lectoraat vanaf het komende studiejaar, zoals het dat ook beoogt, studenten en docenten inzet bij onderzoeksprojecten. Daarnaast lijkt het, het auditpanel zinvol om het nieuwe lectoraat te betrekken bij het stroomlijnen van/het richting geven aan de inhoud van de eindwerken.

Tevens kan de opleiding de studenten ook meer uitdagen en sturen in de keuze voor actuele en innovatieve vraagstukken die zeer relevant zijn voor het (regionale) werkveld. SBE zou deze (top)eindwerken dan ook kunnen gebruiken in haar profilering naar de buitenwereld (bv. via een PR- of mediacampagne). Tot slot kan de opleiding deze eindwerken benutten als voorbeeld voor de zittende studenten.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen HZ University of Applied Sciences hbo-bacheloropleiding Sport- en Bewegingseducatie voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3. Toetsing	voldoende
Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eendoordeel	voldoende

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

In onderstaande tabel volgt een overzicht van de opleidingsspecifieke eindkwalificaties van de opleiding SBE van HZ.

Eindkwalificaties SBE HZ		
1	Agogisch competent	<p>1.1 Begeleidt en coacht uiteenlopende doelgroepen en individuele deelnemers in sport- en bewegingssituaties op basis van deelnamemotieven en specifieke kenmerken.</p> <p>1.2 Creëert een agogisch klimaat waarin respect en betrokkenheid centraal staan en waarbij gedragsverandering in de richting van een duurzame, gezonde of actief-recreatieve leefstijl wordt bevorderd.</p>
2	Vakdidactisch competent	<p>2.1 Ontwerpt, implementeert, coördineert en evalueert bewegingsprogramma's voor uiteenlopende doelgroepen met specifieke gezondheidsvragen en/of vragen op het gebied van een zinvolle (recreatieve) vrijetijdsbesteding.</p> <p>2.2 Voert bewegingsprogramma's uit binnen diverse situaties (buurt/gemeente, onderwijs, zorg, welzijn, recreatie) en evalueert deze programma's op effectiviteit en efficiëntie.</p> <p>2.3 Voert lessen, trainingen, clinics uit in het kader van duurzame leefstijlverandering, sportstimulering of vrijetijdsbesteding en hanteert hierbij doelgericht diverse didactische componenten.</p>
3	Interpersoonlijk competent	<p>3.1 Hanteert effectief sociaal-communicatieve vaardigheden in relatie tot diverse partijen (deelnemers, ouders/verzorgers, collega's, sportaanbieders, beleidsmakers) en in verschillende culturele contexten.</p> <p>3.2 Werkt samen met collega's en uiteenlopende partners (aan de ontwikkeling en verbetering van programma's, concepten en plannen op het gebied van duurzame leefstijlbeïnvloeding of actieve vrijetijdsbesteding).</p> <p>3.3 Levert een constructieve bijdrage aan een prettig werkklimaat en aan de uit te voeren werkzaamheden.</p>
4	Intrapersoonlijk competent	<p>4.1 Werkt planmatig aan de ontwikkeling van de persoonlijke en professionele bekwaamheid.</p> <p>4.2 Stemt de ontwikkeling van de persoonlijke en professionele bekwaamheid af op de wensen van de het (veranderende) werkveld.</p> <p>4.3 Maakt ter ondersteuning van de ontwikkeling gebruik van middelen als reflectie, intervisie, supervisie, scholing en bijhouden van vakliteratuur.</p>
5	competent in organiseren en managen	<p>5.1 Coördineert projectmatig de voorbereiding, implementatie, uitvoering en evaluatie van bewegingsprogramma's, sportstimuleringsactiviteiten en sportieve evenementen.</p> <p>5.2 Geeft leiding aan medewerkers en is in staat om voor hen een uitdagende werkomgeving te creëren.</p> <p>5.3 Voert financieel- en personeelsbeleid uit.</p>
6	Competent in netwerken en verbinden	<p>6.1 Initieert en onderhoudt (internationale) contacten en samenwerkingsverbanden tussen verschillende sectoren.</p> <p>6.2 Participeert in complexe (internationale) samenwerkingsverbanden (zoals o.a. binnen de BOS-driehoek en dunbevolkte regio's).</p>
7	Competent in innoveren en ondernemen	<p>7.1 Werkt systematisch aan het ontwikkelen, vernieuwen en verbeteren van het sport- en bewegingsaanbod voor uiteenlopende doelgroepen en branches.</p> <p>7.2 Creëert kansen en genereert een aantrekkelijk en renderend sport- en beweegaanbod.</p> <p>7.3 Stimuleert en realiseert een innoverend en ondernemend klimaat.</p> <p>7.4 Stelt op basis van een gedegen analyse een ondernemingsplan en belevings/leisureconcept op.</p> <p>7.5 Onderneemt duurzaam en innovatief.</p>
8	Competent in beleidsontwikkeling en – advisering	<p>8.1 Adviseert uiteenlopende organisaties op het gebied van sport en bewegen, gezondheid, leefstijlbeïnvloeding en vrijetijdsbesteding.</p> <p>8.2 Stelt op basis van visie, strategie en beleid plannen op, gericht op sportstimulering, leefstijlverandering en actieve vrijetijdsbesteding.</p> <p>8.3 Ontwikkelt en adviseert over strategie en beleid in sport en bewegen.</p>

Eindkwalificaties SBE HZ		
9	Competent in (praktijkgericht) onderzoek	<p>9.1 Doet voorstel voor (toegepast) onderzoek en zet onderzoek op voor het oplossen van problemen in praktijksituaties.</p> <p>9.2 Voert onderzoek conform het onderzoeksvoorstel uit, monitort de voortgang en de kwaliteit en stuurt indien nodig bij.</p> <p>9.3 Interpreteert de verzamelde en gestructureerde gegevens en trekt conclusies ten aanzien van de onderzoeksvraag.</p> <p>9.4 Evalueert de resultaten en het proces en brengt verslag uit in de vorm van een onderzoeksrapport.</p> <p>9.5 Gedraagt zich conform de ethische gedragsnormen t.a.v. onderzoek.</p> <p>9.6 Gebruikt uitkomsten van (wetenschappelijk) onderzoek ter bevordering van het handelen.</p> <p>9.7 Beoordeelt methoden van leefstijlbeïnvloeding en vrijetijdsbesteding op effectiviteit en duurzaamheid.</p>

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Onderstaande tabel bevat het curriculum van de opleiding SBE van het cohort 2014-2018.

Sem 8	CU14077 Onderzoeksstage afstuderen 30 EC (840 uur)			
Sem 7 (deel 2)	CU14076 Competentiestage afstuderen 15 EC (420 uur)			
Sem 7 (deel 1)	DIFFERENTIATIE HEALTH CU13868 Gezondheidspsychologie 2.5 EC CU13869 Sport- & voeding 2.5 EC	PERSONEELS-MANAGEMENT CU13871 HRM 2.5 EC	SPORTECONOMIE CU13872 Sporteconomie 2.5 EC	DIFFERENTIATIE LEISURE CU13882 Risicomangement 2.5 EC CU15263 Strategisch eventmanagement 2.5 EC
		SCHRIFTELIJKE COMMUNICATIE CU13870 Schriftelijke communicatie 2.5 EC	ONDERZOEK CU13881 voorbereiding afstuderen 2.5 EC	
Sem 6	DIFFERENTIATIE HEALTH CU12773 Health 1 2.5 EC Specifieke trainingsleer CU12776 Health 2 2.5 EC Motorisch leren CU12775 Health 3 2.5 EC Leefstijl coaching CU16223 Keuzeblok Health 2.5 EC	DIFFERENTIATIE STAGE CU12783 Health lintstage 7.5 EC of CU12784 Leisure lintstage 7.5 EC	SPORTMANAGEMENT CU12780 Sportmanagement 5.0 EC	DIFFERENTIATIE LEISURE CU12777 Leisure 1 2.5 EC Organiseren en managen CU12778 Leisure 2 2.5 EC Klantgericht organiseren CU12779 Leisure 3 2.5 EC Financieel management CU14133 Keuzeblok Leisure 2.5 EC
			SPORTCONSULENT CU12782 Sportconsulent 5.0 EC	
			ONDERZOEK CU12931 Onderzoeksmethoden 2.5 EC	
Sem 5	MINOR 30 EC			
Sem 4	KEUZEVAK CU11922 Keuzevak health 5.0 EC	BEROEPS ORIENTATIE STAGE CU14455 Stage Leisure 7.5 EC of CU14456 Stage Health 7.5 EC	PROJECTMANAGEMENT-2 CU11916 Projectmanagement 2 2.5 EC CU11917 Project uitvoering 2.5 EC	LEISURE CU11908 Waterrecreatie en outdoor 2.5 EC
		STUDIELOOPBAAN COACHING CU15345 SLC 4 1.25 EC		
		VRIJE RUIMTE VCCU14887 VCC SBE 1.25 EC	STUDENT COMPANY-2 CU03982 Student company 2 2.5 EC CU12353 Flankerend onderwijs 2.5 EC	
Sem 3	HEALTH CU11901 Trainings- en testmethoden 2.5 EC CU11902 Duurzame Leefstijlverandering 1 praktijk 2.5 EC CU11904 DLV-2 theorie 2.5 EC CU11905 DLV-2 praktijk 2.5 EC	VISIE & BELEID CU11918 Visie en beleid 2.5 EC CU12002 Praktijk visie en beleid 2.5 EC CU12352 Beleidsvaardigheden 2.5 EC	PROJECTMANAGEMENT-1 CU11915 Projectmanagement 1 2.5 EC	LEISURE CU11907 Imagineering 2.5 EC CU11677 Aqualeisure 2.5 EC
		STUDIELOOPBAAN COACHING CU13655 SLC 3 1.25 EC		
		VRIJE RUIMTE VCCU11910 VCC SBE 1.25 EC		

Afronding Propedeuse

Sem 2	HEALTH CU11888 Sport en gezondheid theorie 2.5 EC CU11890 Sport en gezondheid werkveld oriëntatie 2.5 EC	TRAINING EN INSTRUCTIE 2 CU11894 TIB-2 theorie 2.5 EC CU11895 TIB-2 sportblok en trends 2.5 EC CU11896 TIB-2 stage 2.5 EC	ONDERNEMEN CU09836 Ondernemingsplan 1 2.5 EC CU09837 Ondernemingsplan 2 2.5 EC CU09848 Project gezond ondernemen 2.5 EC	LEISURE CU11891 Recreatie & vrije tijd theorie 2.5 EC CU11892 Recreatie & vrije tijd praktijk 2.5 EC CU11893 Recreatie & vrije tijd werkveld oriëntatie 2.5 EC
		STUDIELOOPBAAN COACHING CU15363 Oriëntatie op beroep en opleiding 1.25 EC	ONDERZOEK CU13433 Kwalitatief onderzoek 2.5 EC	
Sem 1	HEALTH CU11879 Fysiologie 2.5 EC CU11880 Anatomie 2.5 EC CU11881 Trainingsleer 2.5 EC	TRAINING EN INSTRUCTIE 1 CU11885 TIB-1 theorie 2.5 EC CU11886 TIB-1 sportblok 2.5 EC CU11887 TIB-1 stage 2.5 EC	ONDERZOEK CU13432 Deskresearch 2.5 EC	BRANCHEVERKENNING CU11882 Brancheverkenning theorie 2.5 EC CU11883 Brancheverkenning sportblok 2.5 EC
			STUDIELOOPBAAN COACHING CU15362 Leren leren SLC 1 SBE 1.25 EC	
			SPORTMARKETING CU11884 Sportmarketing 2.5 EC	

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Sport- en Bewegingseducatie – HZ University of Applied Sciences – 22 en 23 april 2015

22 april 2015: Bezoek onderwijslocatie Omnium in Goes

Adresgegevens Goes:

Sportcomplex Omnium
Zwembadweg 3
4463 AB Goes

Tijdstip en lokaal	Onderwerp	Deelnemers
18.00 – 19.00	Ontvangst en rondleiding 'Omnium' Goes	Bartjan Wattel , Walter Roovers, Frank Rothuis, Huub Tak

Verplaatsing van Goes naar Vlissingen duurt circa 20 à 30 minuten.

23 april 2015: Bezoek onderwijslocatie in Vlissingen

Adresgegevens Vlissingen:

HZ University of Applied Sciences
Edisonweg 4
4382 NW Vlissingen
Lokaal: PE 208

Tijdstip en lokaal	Onderwerp	Deelnemers
08:00 – 08:15 uur	Inloop/Ontvangst auditpanel	-
08:15 – 09:00 uur	Intern overleg panel / bestudering materiaal	-
09:00 – 10:00 uur	Gesprek opleidingsmanagement	<ul style="list-style-type: none"> Frank Rothuis, Managing director Academie voor Economie & Management en Scaldis Academie Walter Roovers, Opleidingscoördinator SBE & VMT
10:00 – 10:15 uur	Pauze	-
10:15 – 11:00 uur	Gesprek alumni/werkveld	Werkveld: <ul style="list-style-type: none"> Pim Lexmond, eigenaar van Bodyline en algemeen directeur van vestigingen Hulst en Terneuzen Jaap Keijmel, Locatiemanager bij Optisport Vlissingen - Middelburg B.V. Patrick Vader, Teamleider SportZeeland Alumni: <ul style="list-style-type: none"> John van Nimwegen Daniel van der Doelen Annemiek Roovers Brenda van Schilt
11:00 – 11:45 uur	Gesprek verbinding onderwijs onderzoek en lectoraat	<ul style="list-style-type: none"> Margot Tempelman, manager SARC (Scaldis Applied Research Center) en Kenniscentrum Kusttoerisme Olaf Timmermans, Professor at University Antwerp / Lector Health and Wellbeing at HZ University Bouwe Postma, docent onderzoeker
11:45 – 12:00 uur	Pauze	-
12:00 – 12:45 uur (parallel)	Open spreekuur / bestudering materiaal	-

	Bijwonen studentactiviteiten/ rondleiding	
12.45 – 13.30 uur	Lunch	-
13.30 – 14.30 uur	Gesprek docenten:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jolanda van de Kastele (Stage coördinator Leisure) ▪ Christel van den Hooven (Stage coördinator Health, SLC coördinator, coördinator minor buitenlandstage) ▪ Bert Geenen (hogeschooldocent domein Health) ▪ Johan Rietjens (hogeschooldocent domein didactiek) ▪ Huub Tak hogeschooldocent domein Leisure) ▪ Bouwe Postma (afstudeercoördinator) ▪ Gerben Rodts (docent domein management) ▪ Anton Engels (docent sport- en bewegingseducatie)
14.30 – 15.30 uur	Gesprek studenten:	<p>SBE-1:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ingeborg Neve (vooropleiding Havo) ▪ Dimitri Ceuppens (vooropleiding Havo) <p>SBE-2:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wijbrand Houmes (lid Opleidingscommissie / vooropleiding MBO) ▪ Teuntje Voermans (vooropleiding Havo) <p>SBE-3:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Anne van der Swaluw (lid OC, afstudeerrichting Health / Havo) ▪ Meindert Steketee (afstudeerrichting Leisure / VWO) <p>SBE-4:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tessa van Aard (afstudeerrichting Health / Havo) ▪ Frans Pieter Huizer (afstudeerrichting Leisure / Havo)
15.15 – 15.30 uur	Pauze (bepalen pending issues)	-
15.30 – 16.30 uur	Gesprek deelexamencommissie en deoltoetscommissie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ton Tepe, voorzitter Deelexamencommissie Scaldis ▪ Gerben Rodts, lid Deelexamencommissie Scaldis ▪ Bianca Bijkerk- Van Ommen, voorzitter Deoltoetscommissie Scaldis ▪ Bert Geenen, lid Deoltoetscommissie Scaldis
16.30 – 17.00 uur	Pending issues (alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)	-
17.00 – 17.30 uur	Intern overleg panel	-
17.30 – 18.00 uur	Terugkoppeling	-

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende (voltijd) opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de (voltijd) variant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 3 of 4 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO. Een 'onvoldoende' bij standaard 2 leidt altijd tot een herstelperiode, onafhankelijk van het eindoordeel van het panel.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie: Sport- en Bewegingseducatie HZ
- Organigram instelling / Organigram opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
  - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
- Uitvoeringsregeling Onderwijs- en Examenreglement.
- Overzicht van het ingezette personeel:
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
  - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar¹⁰.
- Overzicht van gastsprekers.
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft van de volgende studenten het palet van eindwerken bekeken¹¹:

Aantal	Studentnummer	Variant/Richting
1	049468	Voltijd - Leisure
2	061512	
3	047694	
4	060692	
5	061873	
6	060218	
7	049833	Voltijd - Health
8	047789	
9	049721	
10	049823	
11	047369	
12	060573	
13	049603	
14	049294	
15	049725	

¹⁰ In het voorjaar van 2014 studeerden de eerste studenten van de opleiding SBE af.

¹¹ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE VI Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris¹².

Expertise	Auditing en kwaliteitszorg	Onderwijs en toetsing	Werkveld	Vakinhoud	Internationaal	Studentzaken
Panelleden						
drs. R.B. van der Herberg voorzitter	X					
drs. J. Verschuere deskundige		x	x	x	X	
drs. H. Donkervoort deskundige	x	x	X	x	x	
F.J.J.M. Maes studentlid						X
I.M. Gies Broesterhuizen secretaris	X					

Korte functiebeschrijvingen
De heer drs. Van der Herberg is partner bij Hobéon en heeft ruime ervaring als voorzitter met audits voortgezet en hoger onderwijs, schoolleider van een grote onderwijsorganisatie.
De heer drs. Verschuere is (programma)directeur Sport Management binnen de Academie voor Sportbeleid en Management in Brussel en docent aan de Vrije Universiteit Brussel en (tot 2011) aan de Hogeschool-Universiteit in Brussel.
Mevrouw drs. Donkervoort is voormalig topsporter en thans voorzitter CvB van het ROC Drenthe. Daarnaast is zij sinds 2004 zelfstandig adviseur ID Management & Advies, waarin zij allerlei opdrachten uitvoert voor gereputeerde organisaties op het gebied van sport en bewegen ofwel de top- en breedtesport (o.a. NOC*NSF, Biljartbond, sportvereniging LeChampion). Daarvóór was zij o.a. associé binnen Boer & Croon waar zij onder andere opdrachten heeft uitgevoerd met een component sport daarin.
De heer Maes is vierdejaars student Sport & Leisure Urban bij Fontys Hogescholen.
Mevrouw I.M. Gies Broesterhuizen is NVAO gecertificeerd secretaris d.d. november 2010.

Op 7 april 2015 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-bacheloropleiding Sport- en Bewegingseducatie HZ University of Applied Sciences, referentienummer 003797.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

¹² De grootte van het kruisje in de tabel geeft enigszins de mate van deskundigheid aan (groot is meer, klein is minder).

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl